

HandläggareTommy Jakobsson
08-508 28 750**Till**Trafiknämnden
2023-12-14

Införande av auktorisationssystem. Betaltjänster för parkering

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden ger trafikkontoret i uppdrag att färdigställa underlag för införande av auktorisationssystem kopplat till betaltjänster för parkering i enlighet med direktiven i tjänsteutlåtandet.
2. Trafiknämnden uppdrar åt trafikkontoret att fastställa avtalsunderlag samt att teckna avtal med leverantörer som uppfyller kvalifikationskraven.
3. Trafiknämnden uppdrar åt trafikkontoret att upprätta en avvecklingsplan för dagens betaltjänst, Betala P.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefHenrik Axelsson
T.f. avdelningschefAnita Ibric
Tf. enhetschef**Trafikkontoret**
TillståndFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 750
Växel 08-508 27 200
tommy.jakobsson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Sammanfattning

Trafikkontoret förslår att nämnden beslutar att inrätta ett auktorisationssystem för betalning av parkeringsavgift, vilket innebär att samtliga leverantörer som uppfyller på förhand uppställda kvalifikationskrav kan ansluta sig och via egen betaltjänst sälja parkering på gatumark. Betaltjänster för parkering

erbjuds i dagsläget hos flera leverantörer som redan har väletablerade digitala lösningar. Auktorisationssystemet blir för kontorets del en lösning som fungerar väl sett till den digitala utvecklingen och till de behov som finns. Att välja ett auktorisationssystem för betaltjänster på parkeringsområdet leder till en bättre konkurrens på marknaden och möjliggör för mindre leverantörer att etablera sig.

Stadens nuvarande betaltjänst för parkering, Betala P, står enbart för 33 procent av andelen digitala parkeringsköp och resterande hanteras av stadens övriga avtalade leverantörer. Behovet av att ha en egen betaltjänst anses mot bakgrund av detta ha minskat och kontoret föreslår därför att nämnden beslutar om en avveckling av Betala P.

Bakgrund

Stadens nuvarande betaltjänst för parkering, Betala P, upphandlades under 2012 med start 2013 och med en förnyad konkurrensutsättning 2020. Nuvarande avtal för Betala P upphör att gälla den 30 september 2024. Tjänsten var unik när den kom på så sätt att den till skillnad mot andra dåvarande betaltjänster inte innebar någon extra kostnad för kund utöver parkeringsavgiften. Med tjänsten kan parkeringsavgift betalas via app, eller webbläsare i smartphone, läsplatta eller dator. Sedan år 2016 nyttjas även Betala P av Stockholm Parkering AB.

År 2013 stod mobila betalningar för ca 9 procent av totalt antal såld parkeringstid på gatumark. År 2022 var motsvarande siffra 94 procent. Resterande 6 procent sker i stadens parkeringsautomater. I takt med att digitala betalningar ökat har kontoret minskat antalet automater från 1 200 styck till dagens 600 styck. I ytterstaden har enbart ett fåtal automater placerats ut i de nya taxeorrådena. Digital betalning är förstahandsalternativet i staden, bland annat för att miljön gynnas av minskad bilkörning för service och reparation av parkeringsautomaterna.

Som tillägg till stadens egen betaltjänst Betala P erbjuds även privata aktörer sedan 2013 via separat avtal att koppla upp sig mot stadens centrala system och på det sättet sälja parkeringstid till sina befintliga kunder åt staden. I avtalen ställer staden en rad grundkrav som måste uppfyllas för att företagen ska få möjlighet att sälja parkeringstid i staden. Fem företag är idag uppkopplade och står för ca 66 procent av det totala antalet digitala betalningar av parkeringstid som görs via betaltjänsterna. Betala P har resterande 33 procent, med en nedåtgående trend sedan 2020 vilket innebär att Betala P:s betydelse har minskat då majoriteten av kunderna

använder den betaltjänst de sedan tidigare har nedladdad i telefonen och redan använder sig av på andra parkeringsplatser trots att det i vissa fall innebär en merkostnad för kund.

Dagens marknad är därmed väl utvecklad och företagen som har kompetens att vara leverantör av Betala P tillhandahåller redan egna digitala betaltjänster. Det sker också en snabb utveckling, både avseende tekniska möjligheter och den underliggande infrastrukturen för betalningar. Trafikkontoret har inte samma frihetsgrad som de privata aktörerna på grund av centrala upphandlingar för bank- och IT-tjänster. Det är därför inte möjligt att upphandla en helhetslösning, en upphandling av ny leverantör av Betala P innebär därför fortsatt komplicerade avtalsförhållanden, högre kostnader per transaktion för kontoret och högre risk för driftstörningar. Kontoret bedömer även att en vinnande anbudsgivare har ett svagt incitament att hålla Betala P konkurrenskraftigt gentemot andra privata aktörer. Kontoret bedömer därför att en upphandling av ny leverantör av Betala P inte kommer att kunna ge samma utvecklingsmöjligheter och kvalitet som de färdiga tjänster som marknaden redan erbjuder.

Sammantaget bedömer därför kontoret att ett auktorisationssystem som möjliggör för befintliga privata aktörer att tillhandahålla betalning för gatuparkering men med högre krav på funktion från Trafikkontoret och utan extra kostnad för användaren är mer ändamålsenligt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret i samråd med juridiska avdelningen på stadsledningskontoret. Ärendet har även presenterats för Stockholm Parkering AB.

Auktorisationssystem

Vad är ett auktorisationssystem?

Ett auktorisationssystem innebär att kunden erbjuds välja en leverantör av en tjänst utifrån en lista på godkända utförare. De godkända leverantörerna uppfyller de kvalifikationskrav som myndigheten på förhand uppställt, och har ingått avtal med den aktuella myndigheten för möjligheten att erbjuda tjänsten till kunderna.

Auktorisationssystem innebär att myndigheten inte upphandlar en tjänst eller erbjuder en leverantör exklusivitet.

Auktorisationssystemet innebär att myndigheten på förhand upprättar en kravlista med minimikrav och avtal som riktar sig till samtliga leverantörer på marknaden. Myndigheten annonserar ut systemet öppet och systemet är öppet för samtliga leverantörer som uppfyller minimikraven att ansluta sig till. Möjligheten att ansluta sig till systemet kan vara öppet eller tidsbegränsat. Myndigheten gör inget urval av de leverantörer som kvalificerat sig utan valet av leverantör görs istället av kunden som har en möjlighet att välja utifrån en lista av utförare.

Auktorisationssystem beskrivs som ett flexibla regelverk som tillåter att kvalitet och kontinuitet tillmäts större betydelse, särskilt för digitala lösningar som har en snabb utveckling. Eftersom avtal upprättas med samtliga leverantörer kan dessa avtal vid behov ändras utifrån ändrade förutsättningar på marknaden, digitala lösningar m.m. I dagsläget finns auktorisationssystem i en hel del verksamhetsområden, exempelvis inom vuxenutbildning, hemtjänst (detta regleras i befintlig lag), returavfall, sjukvård och konsulttjänster för att nämna några.

Inom staden används auktorisationssystem för företagsrådgivning (Starta eget Stockholm). På hemsidan finns möjlighet för enskild att själv välja vilken rådgivare som är mest passande utifrån den enskilda situationen.

Lagen om offentlig upphandling (2016:1145) aktualiseras inte

Alla former av anskaffningar omfattas inte av lagen om offentlig upphandling, förkortat LOU. Auktorisationssystem beskrivs som ett alternativ till offentlig upphandling och innebär att den upphandlande myndigheten vid anskaffning inte gör något urval av anslutna leverantörer. EU-domstolen har belyst frågan om auktorisationssystem i två mål. I båda målen var domstolens slutsats att auktorisationssystem inte omfattas av upphandlingsregelverket.

Analys och konsekvenser

Kontoret har analyserat marknaden och tagit in synpunkter från andra kommuner och företag som erbjuder betaltjänster för parkering.

Auktorisationssystem kopplat till betaltjänster för parkering är på frammarsch och rekommenderas av många kommuner. Särskilt möjligheten att under tid kunna förändra avtalen när ny teknik introduceras eller behov hos beställaren förändras har lyfts fram som avgörande. Tillgängligheten för kunderna ökar då fler leverantörer kan konkurrera om marknaden, vilket gynnar

näringslivet. Även aktörer som idag verkar inom laddningslösningar för elfordon har visat intresse för att ansluta sig till ett framtida auktorisationssystem då det öppnar upp för dem att erbjuda kunder samtidig betalning för laddning och parkering och på så sätt erbjuda kunder ett helhetskoncept.

För att underlätta för befintliga kunder vid övergången till auktorisationssystemet har kontoret planer på att genomföra informationsinsatser och även inrätta en specifik websida där kvalificerade leverantörer framgår. Eftersom 66 procent av de digitala parkeringsköpen redan sker via andra betaltjänster än stadens egen gör kontoret bedömningen att omställningen inte kommer att påverka kunderna avsevärt. Dessutom planerar kontoret att ta fram en ny tilläggsskylt i anslutning till avgiftsskylten, som kommer att hänvisa till en webbplats där kunden kan återfinna de leverantörer som erbjuder betalningslösningar inom ramen för stadens auktorisationssystem. Stadens egen betaltjänst Betala P och auktorisationssystemet måste överlappa varandra en tid för att underlätta för kunder som har köpt parkeringar med längre giltighetstid, t.ex. boendebiljetter.

Likväl som Betala P i dagsläget tillhandahåller en kostnadsfri betaltjänst avser kontoret att även auktorisationssystemet i sitt grundutförande ska erbjuda en kostnadsfri betaltjänst till kund. Kontoret kommer därför i avtalen med leverantörerna inom auktorisationssystemet kravställa att betaltjänsterna som erbjuds i sitt grundutförande ska vara kostnadsfria för kund. Leverantörerna kommer dock ha möjlighet att erbjuda kundspecifika tjänster till de kunder som önskar betala extra för dessa.

Kunden ska alltså i betaltjänstens grundutförande enbart behöva bekosta parkeringsavgiften och därför gör kontoret bedömningen att leverantörerna bör ersättas med ett fast belopp per transaktion.

Ekonomi

I dagsläget kostar betaltjänsten Betala P ca 6,6 mnkr per år med en transaktionsvolym motsvarande 6 miljoner transaktioner per år. Totalt har de digitala betaltjänsterna 17 miljoner transaktioner per år, varav 11 miljoner transaktioner sker bakom de privata aktörer som idag genom separata avtal kan sälja parkeringstid på gatumark.

Kontoret kommer att ersätta leverantörerna med ett fast belopp per transaktion. Med utgångspunkt från dagens transaktionsvolym bedömer kontoret att kostnaden kommer att ligga någonstans mellan 4-6 miljoner. Målsättningen är att kostnaden som högst ska

ligga i nivå med dagens kostnad för betaltjänsten Betala P, samtidigt som ersättningen behöver vara skälig för att kontoret ska kunna ställa krav på att aktörerna ska tillhandahålla en attraktiv betaltjänst där kunderna inte behöver betala extra utöver parkeringstaxan.

Ersättningen till leverantörerna kommer årligen att räknas upp med den förändring som skett i SCB:s arbetskostnadsindex.

På sikt bedömer kontoret att det kommer innebära mindre arbete med ett auktorisationssystem jämfört med att ha en egen betaltjänst vilket bör minska förvaltningskostnaderna.

Trafikkontorets synpunkter

Kontoret anser att marknaden är mogen för ett auktorisationssystem som ökar valfriheten för kunder att välja den betaltjänst som bäst uppfyller de krav kunden har på en tjänst. I många fall har kunden redan en nedladdad betaltjänst som denna vill kunna använda. Det kan gälla tjänstens utformning, betalsätt, användarvänlighet mm.

I dagsläget är digitala betaltjänster en etablerad tjänst på marknaden, som erbjuds av flera leverantörer i olika omfattning. Det finns därför inget behov för kontoret att upphandla tjänsten. En upphandling skulle istället riskera att hämma den digitala utvecklingen på området.

Ett auktorisationssystem gynnar den fria konkurrensen och bidrar till främjandet av nya digitala lösningar för betaltjänster då varje leverantör ansvarar för att erbjuda kunderna en bra produkt, inom ramarna för ingångna avtal. I tillägg till detta öppnar ett auktorisationssystem upp för mindre leverantörer att ansluta sig och att komma in på marknaden.

För kontorets del innebär auktorisationssystemet ett lätthanterligt verktyg där dels kraven men också avtalen efter tid kan korrigeras utifrån de behov som uppstår.

Trafikkontoret föreslår mot bakgrund av ovanstående att trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att inrätta ett auktorisationssystem för betalning av parkering och att inleda ett avvecklingsprojekt för dagens betaltjänst, Betala P.

Slut